

Zeekat skeletten

Eugenio Montale

Ossi di seppia

vertaald uit het Italiaans en van een nawoord voorzien
door Jur Koksma & Joep Stapel

Uitgeverij IJzer
Utrecht

In limine

Op de drempel

*Godi se il vento ch'entra nel pomario
vi rimena l'ondata della vita:
qui dove affonda un morto
viluppo di memorie,
orto non era, ma reliquiario.*

*Il frullo che tu senti non è un volo,
ma il commuoversi dell'eterno grembo;
vedi che si trasforma questo lembo
di terra solitario in un crogiuolo.*

*Un rovello è di qua dall'erto muro.
Se procedi t'imbatti
tu forse nel fantasma che ti salva:
si compongono qui le storie, gli atti
scancellati pel giuoco del futuro.*

*Cerca una maglia rotta nelle rete
che ci stringe, tu balza fuori, fuggi!
Va, per te l'ho pregato, – ora la sete
mi sarà lieve, meno acre la ruggine...*

*Verheug je als de wind door de boomgaard waait
en de golf van het leven terugbrengt:
hier waar een dode wirwar
van herinneringen afzinkt
was geen tuin, maar een relikwieënkist.*

*Wat je hoort fladderen zijn geen vleugels,
het is de beroering van de eeuwige schoot;
zie hoe deze eenzame strook
land verandert in een smeltkroes.*

*Binnen de steile muur wacht niets
dan kwelling. Als je verdergaat ontmoet je
misschien de schim die je redding is:
hier vormen zich de verhalen, de daden
uitgewist door het spel van de toekomst.*

*Zoek de kapotte maas in het net
dat ons verstrikt, spring eruit en vlucht!
Ga: voor jou heb ik het verlangd – mijn dorst
zal lichter zijn, mijn wrok minder wrang...*

Movimenti

Bewegingen

I limoni

Ascoltami, i poeti laureati
si muovono soltanto fra le piante
dai nomi poco usati: bossi ligustri o acanti.
Io, per me, amo le strade che riescono agli erbosi
fossi dove in pozzanghere
mezzo seccate agguantano i ragazzi
qualche sparuta anguilla:
le viuzze che seguono i ciglioni,
discendono tra i ciuffi delle canne
e mettono negli orti, tra gli alberi dei limoni.

Meglio se le gazzarre degli uccelli
si spengono inghiottite dall'azzurro:
più chiaro si ascolta il susurro
dei rami amici nell'aria che quasi non si muove,
e i sensi di quest'odore
che non sa staccarsi da terra
e piove in petto una dolcezza inquieta.
Qui delle divertite passioni
per miracolo tace la guerra,
qui tocca anche a noi poveri la nostra parte di ricchezza
ed è l'odore dei limoni.

Vedi, in questi silenzi in cui le cose
s'abbandonano e sembrano vicine
a tradire il loro ultimo segreto,
talora ci si aspetta
di scoprire uno sbaglio di Natura,
il punto morto del mondo, l'anello che non tiene,
il filo da disbrogliare che finalmente ci metta
nel mezzo di una verità.
Lo sguardo fruga d'intorno,
la mente indaga accorda disunisce

De citroenen

Moet je horen: de gelauwerde dichters
wandelen louter en alleen tussen planten
met weinig courante namen: buxus, liguster of acanthus.
Zelf hou ik meer van wegen
die naar grazige grebben voeren
waar jochies wat schrale paling vangen
in halfopgedroogde poelen:
de paadjes die langs oevers
vol met bloemrietpluimen afdalen
en uitmonden in moestuinen, bij de citroenbomen.

Het zou nog mooier zijn als het gekwetter
van de vogels verstomt en oplost in het blauw:
dan hoor je pas helder het gefluister
van vriendelijke takken in de haast roerloze lucht,
en de zintuiglijkheid van deze geur
die maar niet loskomt van de aarde
en het gemoed vult met een zoete onrust.
Hier zwijgt als bij toverslag
de strijd van de rusteloze driften, hier valt
ook ons armzaligen ons deel van de rijkdom toe
en het is de geur van de citroenen.

Kijk: in deze stiltes waarin de dingen
zich gewonnen geven, alsof ze elk moment
hun diepste geheim kunnen verraden,
verwacht je soms
een vergissing van de Natuur te ontdekken,
het dode punt van de wereld, de schakel die niet houdt,
de draad die uiteindelijk, als we hem ontwarren,
naar het hart van een waarheid voert.
De blik vorst rond,
de geest zoekt samenhang en scheidslijnen

nel profumo che dilaga
quando il giorno più languisce.
Sono i silenzi in cui si vede
in ogni ombra umana che si allontana
qualche disturbata Divinità.

Ma l'illusione manca e ci riporta il tempo
nelle città rumorose dove l'azzurro si mostra
soltanto a pezzi, in alto, tra le cimase.
La pioggia stanca la terra, di poi; s'affolta
il tedio dell'inverno sulle case,
la luce si fa avara – amara l'anima.
Quando un giorno da un malchiuso portone
tra gli alberi di una corte
ci si mostrano i gialli dei limoni;
e il gelo dei cuore si sfa,
e in petto ci scrosciano
le loro canzoni
le trombe d'oro della solarità.

in het parfum dat vrijkomt
met het kwijnen van de dag.
Het zijn de stiltes waarin je
in elke menselijke schim die wegschiet
een of andere verstoorde godheid ziet.

Maar de illusie faalt en de tijd voert ons terug
naar lawaaige steden, waar hoog tussen de kroonlijsten
slechts stukjes te zien zijn van het blauw.
Regen mat de aarde af, de verveling
van de winter hoopt zich op boven de huizen,
het licht wordt vrekkelig – bitter de ziel.
Tot we op een dag door een kierende poort
tussen de bomen van een binnenplaats
het geel van de citroenen zien,
en de rijp smelt van de harten,
en in onze borst
bruisen hun liederen,
de gouden trompetten van de Zon.

Indice

In limine

Godi se il vento ch'entra nel pomario... 8

Movimenti

I limoni 12

Corno inglese 16

Falsetto 18

Minstrels 22

POESIE PER CAMILLO SBARBARO

I Caffè a Rapallo 24

II Epigramma 28

Quasi una fantasia 30

SARCOFAGHI

Dove se ne vanno le ricciute donzelle... 32

Ora sia il tuo passo... 34

Il fuoco che scoppietta... 36

Ma dove cercare la tomba... 38

ALTRI VERSI

Vento e bandiere 40

Fuscello teso dal muro... 42

Ossi di seppia

Non chiederci la parola... 46

Merigiare pallido e assorto... 48

Non rifugiarti nell'ombra... 50

Ripenso il tuo sorriso... 52

Mia vita, a te non chiedo... 54

Portami il girasole... 56

Spesso il male di vivere... 58

Ciò che di me sapeste... 60

Là fuoresce il Tritone... 62

So l'ora in cui la faccia più impassibile... 64

Inhoud

Op de drempel

Verheug je als de wind door de boomgaard... 9

Bewegingen

De citroenen 13

Engelse hoorn 17

Falset 19

Minstrels 23

GEDICHTEN VOOR CAMILLO SBARBARO

I Café in Rapallo 25

II Puntdicht 29

Als een Fantasia 31

SARCOFAGEN

Waar gaan ze heen, de juffers... 33

Zet nu je passen... 35

Het vuur dat knettert... 37

Maar waar vind je het graf... 39

OVERIGE VERZEN

Wind en vlaggen 41

Uit de muur stekende twijg... 43

Zeekatskeletten

Vraag ons niet het woord... 47

Diep in gedachten en lusteloos... 49

Duik niet weg in de schaduw... 51

Ik moet denken aan jouw glimlach... 53

Mijn leven, ik vraag geen scherpe lijnen... 55

Breng me de zonnebloem... 57

De kwade kant van het leven... 59

Dat wat je van me wist... 61

Daar verrijst Triton... 63

Het moment dat het onverstoobarste... 65

Gloria del disteso mezzogiorno... 66
Felicità raggiunta... 68
Il canneto rispunta i suoi cimelli... 70
Forse un mattino andando... 72
Valmorbia, discorrevano il tuo fondo... 74
Tentava la vostra mano la tastiera... 76
La farandola dei fanciulli sul greto... 78
Debole sistro al vento... 80
Cigola la carrucola del pozzo... 82
Arremba su la strinata proda... 84
Upupa, ilare uccello... 86
Sul muro grafito... 88

Mediterraneo

A vortice s'abbatte... 92
Antico, sono ubriacato dalla voce... 94
Scendendo qualche volta... 96
Ho sostato talvolta nelle grotte... 98
Giunge a volte, repente... 100
Noi non sappiamo quale sortiremo... 102
Avrei voluto sentirmi scabro ed essenziale... 104
Potessi almeno costringere... 106
Dissipa tu se lo vuoi... 108

Meriggi e ombre

I
Fine dell'infanzia 114
L'AGAVE SU LO SCOGLIO
O rabido ventare di scirocco... 122
Ed ora sono spariti i circoli d'ansia... 124
S'è rifatta la calma... 126
Vasca 128
Egloga 130
Flussi 134
Clivo 138

<i>De luister van de weidse noen...</i>	67
<i>Voor jou, verworven geluk...</i>	69
<i>Het rietland prikt zijn jonge spruiten...</i>	71
<i>Misschien op een ochtend...</i>	73
<i>Valmorbia, op de adem van de wind...</i>	75
<i>Uw hand beproefde het klavier...</i>	77
<i>De reidans van de kinderen...</i>	79
<i>Zacht sistrum in de wind...</i>	81
<i>De katrol van de put knarst...</i>	83
<i>Schippertje, sleep nu je scheepjes...</i>	85
<i>Hop, vrolijke vogel...</i>	87
<i>Boven de beschilderde muur...</i>	89

Middellandse Zee

<i>Boven mijn gebogen hoofd...</i>	93
<i>Oude, ik ben dronken van de stem...</i>	95
<i>Soms, wanneer ik omlaag liep...</i>	97
<i>Ik hing weleens rond in de grotten...</i>	99
<i>Het moment doet zich soms voor...</i>	101
<i>Wat ons morgen te wachten staat...</i>	103
<i>Ik had me wezenlijk willen voelen...</i>	105
<i>Kon ik in dit hortende...</i>	107
<i>Wis maar uit, als je wilt...</i>	109

Middagen en schaduwen

I

<i>Einde van de kindertijd</i>	115
DE AGAVE OP DE KLIP	
<i>O ziedend vlagende sirocco...</i>	123
<i>En nu zijn ze verdwenen...</i>	125
<i>De rust in de lucht is weergekeerd...</i>	127
Poel	129
Herderszang	131
Stromen	135
Helling	139

II

Arsenio 144

III

Crisalide 150

Marezzo 156

Casa sul mare 162

I morti 166

Delta 170

Incontro 172

Riviere

Riviere... 178

II

Arsenio 145

III

Cocon 151

Gemarmerd 157

Huis aan zee 163

De doden 167

Delta 171

Ontmoeting 173

Zeekusten

Zeekusten... 179

Nawoord 185